

HET RAADSEL DER VERLOREN WERELDDELEN

We zijn hier tezamen gekomen om te discussiëren over de raadselen van de verloren werelden. Die raadselen houden ons klaarblijkelijk meer bezig dan men oppervlakkig denkt. Als er verteld wordt over Atlantis, over de verloren rijken in de Gobi-woestijn of de geheime stad in de Sahara, dan gaat het mensenhart onwillkeurig sneller kloppen. Men vindt het interessant en belangrijk. Vanavond is u hier natuurlijk niet gekomen om slechts een oppervlakkig betoog aan te horen. Deze "verloren werelden" immers hebben heel wat stof tot conflicten gegeven. Het antwoord op de vraag of Atlantis werkelijk heeft bestaan is aanleiding tot grote strijd tusschen de beoefenaren der wetenschap en de meningen staan daarbij vaak lijnrecht tegenover elkaar. Sommigen zijn van mening, dat Atlantis een gebied is geweest, dat men zich moet denken ongeveer op de plaats waar zich nu de Noordzee bevindt met een hoofdstad, die waarschijnlijk de kant van Malmö uit gelegen heeft, zo bij het Kattegat.

Ik heb natuurlijk op al deze problemen mijn eigen visie en ik heb getracht het antwoord op de vragen die rezen op mijn eigen wijze te vinden. Ik verwacht niet dat u mijn betoog voor zoete koek zult slikken. Integendeel. Het is een discussie-avond en dat wil zeggen dat de avond pas goed is, wanneer u mij op de huid komt om te vertellen, dat dit niet klopt en dat anders gezegd moet worden en dat men daár toch wel eens een nadere uitleg van wil horen, voordat men het accepteert. Ik hoop dus, dat we na de pauze op een gezellige wijze van gedachten zullen wisselen over de raadselen van deze verloren werelddelen. Van mijn kant zou ik u graag materiaal willen voorleggen over verschillende, verspreid liggende, gebieden. Over Atlantis en Lemurië afzonderlijk hebben wij indertijd alles wel gezegd.

Er bestaat m.i. verband tusschen het verloren gaan van deze werelddelen, deze oude beschavingen, en de wordingsgang van de mens. En verder is er, wederom naar mijn mening, voor elke verdwijning, voor elke ondergang een bijna gelijke oorzaak aan te wijzen. Deze beide punten zijn voor mij het interessantste en het belangrijkste.

Toen de wereld nog betrekkelijk jong was, was ze evenzeer bezield als in deze dagen, ofschoon het leven, gezien het milieu en de omstandigheden, andere vormen moest aannemen dan die wij heden kennen. Deze wezens vormden een uitstervend ras, dat zeer teruggetrokken leefde op deze wereld toen eindelijk de zoogdieren ontstonden en daarmee op de duur ook de huidige mens. En juist deze aanwezigheid heeft aanleiding gegeven tot vele eigenaardige en overdreven verhalen. Bijna alle volken kennen legenden waarin draken of daarop gelijkende gevleugelde wezens een rol spelen. In 34 verschillende landen spelen één-ogige reuzen een rol in sprookjes, in de oudere folklore en in het volksgeloof. Deze volksoverlevering ontstaat niet zo helemaal zonder grond. U zult begripen dat de mens in de begintijd van zijn ontwikkeling niet veel fantasie had. Het jagen kostte ontzettend veel moeite om van de moeilijkheden die zich voordeden bij de eerste primitieve landbouw nog maar te zwijgen. De mens kon zijn gedachten niet laten gaan over onwerkelijke wezens, over fantasiewezens, omdat men zo hard moest werken. Wat er aan verhalen verteld werd bij de kampvuren, was in de eerste plaats overlevering. Vertekend, overdreven weliswaar,

maar toch ^{op} feiten gebaseerd. En als we b.v. enkele van de reisverhalen, die Plinius aanhaalt vergelijken met de thans bekende werkelijkheid en we constateren wat er van de ons thans bekende Pygmeeën wordt verteld, dan zien we hoe eigenaardig die feiten vertekend kunnen worden. En zo zijn er vele voorbeelden. De kern, de grondslag echter moest er zijn. Dat betekent dus, dat er vóór het menselijke ras andere, beschaafde wezens, denkende wezens, redelijke wezens op aarde moeten hebben gewoond.

Zo komen wij meteen op een paar overleveringen, die eigenlijk inwijdingsoverleveringen zijn. Daar is dan het aloude verhaal van de mensheid, die beneden de aarde geboren zou zijn en in een donkere grot leefde tot een van hen een weg naar buiten vond. Na in het stralende zonlicht langzaam tot zichzelf te zijn gekomen bleek hij in staat zijn medemensen uit die grot omhoog te helpen. Dit verhaal en daarop betrekking hebbende sprookjes vinden we hoofdzakelijk op de Polynesische eilanden en, in ietwat gewijzigde vorm, in Midden-Amerika. Zou het nu werkelijk zo zijn, dat de eerste mensen in een hol leefden onder de aarde? Dat geloof ik niet, maar er is wel een tijd geweest, dat die aarde zó gevaarlijk was, dat de mensen in grotten en in hollen leefden. In die tijd leefden er echter andere wezens, die reeds steden hadden gebouwd. Van die steden is niet veel meer over, zeker, maar er zijn nog overblijfselen van. In de Sahara, naast de verlaten z.g. "geestenstad", waar de karavanen nog wel durven komen, ligt een tweede verborgen stad. De legende van deze stad leverde o.a. een bekend schrijfster op esoterisch gebied, de stof om te schrijven over de "gouden stad". Deze stad is niet gebouwd door mensenhanden! De ruïne die daarvan rest ligt grotendeels onder het zand verborgen. De weinige aanwijzingen, die we er vinden, duiden erop, dat een ander dan menselijk gevormd ras daar geleefd heeft. Dat ras moet een eigenaardig soort mathematica gekend hebben, want elke lijn is daar een gebogen lijn. De z.g. "verzonken dorpen" zijn kenmerkend voor de bouw van steden in de omringende gebieden; althans tot ongeveer 4000 jaar geleden. Men groef een soort put en in de wanden van deze put hakte men rondom openingen uit, waarin men woonde. Het dorp zelf zag men niet direct en het lag onttrokken aan de directe werking van de zon. Daarbij hield men bovendien de oude, eigenaardige, boogvorm aan. Zelfs in de gewijzigde vorm, waarin het nu bestaat, valt het op, dat de structuur wordt bepaald door de kegelvorm met daarin een betrekkelijk lage opening. Bij de Bantoe-negers vinden we wederom een woningtype, dat ditzelfde korf-model vertoont en dat bovendien tamelijk veel afwijkt van de in de omgeving gebruikelijke woningen. We mogen dus aannemen, dat er in deze streken een beschaving heeft bestaan de ruïnen waarvan zeer waarschijnlijk de eerste mensen bekend zijn geweest en waaruit ze lering hebben getrokken.

Van die mensen die uit de aarde zijn gekomen, is het maar een kleine sprong naar Thibet. In Thibet vertelt men ons dat onder de aarde, in een soort Hades-achtige wereld, de "Koning der Wereld" leeft. Eens zou de mensheid slecht geworden zijn, zó verdorven, dat de wijzen zich terugtrokken. De vorst uit die tijd leidde zijn volk naar grotten, waarin zij thans leven. Een interessant verhaal en zeer waarschijnlijk grotendeels een sprookje. Wat blijkt echter ook? Dat er, voordat China tot zijn hoogste ontwikkeling kwam, in de zuidelijke delen van China en zich uitstreckende over de huidige Gobi-woestijn, een beschaving van betrekkelijk hoge cultuur heeft bestaan. Wij weten verder, dat de restanten van deze cultuur hier en daar nog te vinden zijn. De onderzoeker Sven Hedin heeft in zijn boeken o.a. geschreven over deze geheimzinnige dode steden. De ouderdom daarvan is niet zo groot als die van de steden bij ons vorig verhaal. Dáár moeten we bijna 50 - 60.000 jaar teruggaan; hier behoeven we maar ongeveer 4000 - 3000 en voor de meest bekende stad slechts 1200 jaar terug te gaan. Maar ook hier is sprake van een beschaving, waarvan nog slechts in een legende sprake is. Wij horen ook van de "behaarde mensen", die in de bergen gaan. Ook deze wezens worden in verband gebracht met het verdwij-

nen van een beschaving in de Gobi en wel speciaal de priesterbeschaving, die in het zuiden van het Gobi-gebied zou bestaan hebben. Toen deze staat werarmde door verzanding der rivieren en later aan geweld te gronde ging, zouden sommige verdierlijkste mensen verschrikt zijn gevlucht.

Atlantis zelf, och, daar is al zoveel over bekend. Er zijn beschrijvingen van, beschrijvingen die klaarblijkelijk op waarheid berusten en door oude schrijvers worden aangehaald om een bepaalde visie te illustreren wanneer het erom gaat een juiste vorm van staat of democratie te kenschetsen. Deze verklaringen zouden stammen uit Egypte. In Egypte kent men ook in bepaalde delen van de eredienst de vereenzelviging van goden met dierengestalten. De buitengewone aandacht voor de zon, het ritueel en zelfs de vorm van tempelbouw toont veel overeenkomst met dezelfde aspecten in de toltaekse en azteekse beschavingen. Vreemd genoeg echter vinden wij de latere azteekse beschaving - dus eigenlijk kort voor de ondergang - meer in overeenstemming met de Babylonische gedachten dan met de zuiver Egyptische. In Egypte waren de sfinx en de gevleugelde leeuw symbolen van bescherming. In Perzië en Babylon was deze gevleugelde leeuw het kenteken van de bescherming der goden in zodanig grote mate, dat er geen stadsmuur of poort bestond waarop niet twee van de leeuwen als wachters waren aangebracht. Diezelfde dodenwachtersfiguren vinden we wanneer we naar Indië gaan. Ook in de Amazone-delta waar men enkele ruïnen heeft gevonden, vinden we soortgelijke wachters en zelfs de overblijfselen van een van de oudste tempels in de Andes, die door de huidige geleerden wordt geschat op een leeftijd van minstens 4000 jaar, vertonen in enkele friezen dezelfde gevleugelde figuren. De vraag is niet alleen of dit een bewijs is dat Atlantis heeft bestaan. Dat zullen we, voorlopig althans, maar aannemen. De vraag is eerder: Hoe komt het dat deze figuur op de wereld zo algemeen verspreid voorkomt? Is zij soms een uitbeelding van bepaalde wezens, die bestaan hebben? En, neem me niet kwalijk, maar als wij de pterodactielen bezien, deze grote vleermuis-achtige vlees-etende vogels uit een ver verleden, dan kunnen we ons niet voorstellen, dat deze het voorbeeld zouden zijn geweest voor deze figuren. Maar we kunnen ons wel voorstellen, dat er varianten - aan de huidige wetenschap nog niet bekend - hebben bestaan, die de meer dierlijke eigenschappen van de warmbloedige vertebraten a.h.w. vereenzelvigden met de meer saurische vorm van de pterodactiel.

Dan komen we, naar mijn mening althans, aan het "kluifje van de avond". Want de mogelijkheid is niet uitgesloten dat er werelden hebben bestaan en beschavingen, welke men tegenwoordig nog niet kent. Ik hoop aannemelijk te hebben gemaakt dat er nog veel verborgen is in het verleden. En nu ga ik mijn wijze van benaderen van het probleem, van een "trachten aan te tonen" vervangen door boudweg te vertellen wat ik weet. U moet het me niet kwalijk nemen, maar als ik alles bewijs, heeft u straks immers niets meer om over te debatteren. Daarvoor bent u hopelijk gekomen.

Toen de aarde nog een betrekkelijk hoge humiditeit had, er nog geen oceanen waren zoals nu, doch omgeven was met een atmosfeer meer gelijkend op een zware Londense mist zoals u het zoudt noemen, een zwaar en hoog wolkendek dus, toen hebben zich levensvormen ontwikkeld, die niet met de mens kunnen worden vergeleken, maar die toch ook een eigen beschaving hadden. We vinden dan het raadselachtige rijk van Lemurië. De Lemuren, de naam zegt het al, waren zeker niet zonder meer warmbloedige dieren. Zij waren aanbidders van lichtende geleiders, welke laatsten wij ons moeten voorstellen als een lichtende zuil zoals we die kennen uit de openbaring van Jahwe aan het volk van Israël bij de uittocht uit Egypte. Uit onderzoekingen blijkt dat de Lemuren geesten of goden aanbaden, die zich als lichtende zuilen op bepaalde altaren manifesteerden. Zij oefenden grote invloed uit op de trek van deze Lemuren, die eigenlijk maar half-landdieren waren - ze leefden hoofdzakelijk in moerassen - naar be-

paalde paringscentra. Een soortgelijke trek kunnen we nu nog waarnemen bij de robben en de zeeleeuwen, die we zien trekken naar de speciale eilanden waar ze paren. Het staat wel vast, dat de Lemuren zich op de duur verzetten tegen deze dwang. Zij trachtten zich vrij te maken van deze trek door het geslachtelijk verkeer op andere plaatsen en op willekeurige tijden te doen geschieden. Hierdoor ontstond niet alleen een religieus conflict, ook de gehele sociale verhoudingen raakten ontwricht. Het gevolg was een grote revolutie en deze revolutie resulteerde in het wegtrekken van groepen van deze dieren of mensen, hoe moet ik het zeggen, naar het land. Door de onjuiste paring ontstonden mutatie-vormen, werden er monsters geboren. Deze mutatie-vormen kwamen in hoofdzaak voor in het gebied van de huidige Indische Oceaan en de Stille Oceaan. Het waren reuzenmensen, eigenlijk te groot voor de wereld van die tijd. Toen dan ook Atlantis tot zijn bloei kwam en de atmosfeer wat reiner werd, verzwakten deze reuzenmensen en gingen zeer snel te gronde. Vóór die tijd echter hadden ze een slavenrijk gegrondvest dat zich uitstreckte van Zanzibar tot Honkong en daarbij heel de Indische Archipel, veel eilanden die sedert dien verdwenen zijn en bovendien een groot deel van Afrika omvatte. Ook dit rijk moest zijn ondergang vinden op een tijd dat de heersers daarvan te gronde gingen. De wezens die uit deze onjuiste paring voortgekomen waren stelden juist daardoor het seksuele zeer hoog. Dit komt in de latere fase tot uiting, wanneer blijkt dat ze maanaanbidders zijn. De aanbidding van de maan als god/godin van leven en dood beide wordt later in gewijzigde vorm teruggevonden in de Kali Doerga-verering. Een eredienst die nu ook niet zo erg gezellig is. De "reuzenmensen" waren niet alleen slavenhouders, maar bovendien - laat ons zeggen - sadisten. Dit gaat zo ver, dat zij op de duur elkaar aantasten en het slachtoffer worden van hun eigen slaven. Wederom een gevolg van een leven in disharmonie met de bestaande natuurlijke mogelijkheden.

Atlantis kent, zoals u weet, twee rampen. De eerste ramp was het gevolg van krijgsgeweld. Evenals tegenwoordig zocht men ook toen al naar geheime wapens. En een handige jongen had uitgevonden, dat als je nu een vulkaan met een uitgang aan de open lucht - een kegel - zou doen exploderen op een zodanige wijze, dat er water - zeewater - aan de magmaard kon worden toegevoerd, dat er dan voor de vijand een onverdragelijke toestand zou ontstaan. Dat is gebeurd. En het gevolg was, dat niet alleen voor de vijand maar ook voor een groot deel van het eigen volk een ondragelijke situatie ontstond. De Atlanten waren toen nog geen magiërs. Ze hadden een betrekkelijk hoogstaande cultuur. We moeten aan de Atlanten denken niet als mensen die een ver doorgevoerde mechanisatie kenden maar eerder als mensen, die een zeer hoog ontwikkelde landbouwcultuur hadden en daarnaast een zeer uitgebreide zeevaart en visserij. Zij veroorzaakten in dit eerste geval een groot ongeluk doordat zij handelden tegen de wet, die stelt dat de mens zijn medemens niet zonder reden zal mogen haten of vernietigen. Redeloze strijd van verschillende vorsten om de oppermacht veroorzaakte de eerste ramp. Het was overigens tevens een waarschuwing voor de anderen, zodat we daarna de "statenbond" zien - je zou kunnen zeggen: de eerste U.S.A., de "United States of Atlantis". Deze statenbond met zijn 11 vorsten en zijn plechtige bijeenkomsten is in de legende-wereld heel wat meer vastgelegd. We vinden daar o.m. beschrijvingen van in Keltische en Ierse overleveringen. Maar nú begint een andere machtsstrijd: een magische strijd; de strijd van de geheime kennis, van de geheimhouding. En in deze geheimhouding: het uitoefenen van macht, ook zonder redelijke basis of grond tegenover anderen. Dat is het wat de vlucht van Atlantis' beste priesters bespoedigt en hen ver over de wereld doet gaan. Die tochten duren jarenlang. Inmiddels gaat een groot gedeelte van Atlantis zelf verder te gronde en ongeveer 800 jaar v. Chr. verzinken de laatste eilanden in de zee. Overblijfselen van dat rijk kunnen nog betrekkelijk laat in de historie worden teruggevonden. Atlantis had koloniën. Die koloniën be-

stonden vaak uit wonderlijk gebouwde steden - havensteden vooral - aan de kust. In de buurt van de huidige bocht van Cadiz in Spanje bestond een soortgelijke stad. Deze was, naar het model van Atlantis, in ringen gebouwd. Ze bezat een grote mooie haven en dreef handel, maar in haar handeldrijven vermeete zij zich bezit te zien als recht tot macht!

Deze houding veroorzaakte aanvallen van uit het noorden van Afrika, waarbij stammen uit het eigen terrein, uit de eigen omgeving, de stad volledig vernietigden. Van deze stad zijn ruïnes gevonden. Het oude stadsplan is bekend, maar niemand weet, waaraan deze sterkte is tenondergegaan - buiten misschien degenen die nadenkt. Deze stad ging ten onder omdat de inwoners macht begeerden die niet de hunne was.

In het zuiden van Afrika bevond zich ook zo'n eigenaardige reeks van steden waarvan de ruïnes zijn ontdekt, tempelsteden van een groot volk. Want een volk moet groot zijn, als het voor zijn goden dergelijke monumentale bouwwerken kan optrekken. Waaraan is die beschaving te gronde gegaan? Vreemd genoeg: aan de goden. Want wanneer de ene groep zijn god schat boven die van een andere groep en daaruit een soort guerilla-oorlog ontstaat tegen de aanbidders van alle andere goden, dan heeft dat een wrekende kanker tot gevolg, die een rijk ten onder doet gaan. Overblijfselen van deze oude godsdienstoorlogen vinden we in het heden nog overal terug. Denk maar aan de "luipaard-mannen", de "leeuw-mannen", de "krokodil-mannen", geheime genootschappen van Afrika, waarvan de leden met vaak onvoorstelbare wreedheid hun bloedige offers brengen aan hun onbekende goden en fetisjen, daarbij onbewust een krijg voortzettend, die eens de ondergang betekende van de grootste beschavingen en rijken van hun voorvaders. Dinggaan en zijn Impies vormden nog een overblijfsel van die grote macht, maar toch was zijn kraal niet meer te vergelijken met die grote steden van weleer. De discipline, die hij zijn legers oplegde was een gebonden-zijn aan macht, niet meer alleen een zich onderwerpen aan voorschriften van de religie. Toch was hij misschien de laatste representant van de grootmachten, die eens Afrika beheersten in machtige staatsvormen, voordat Rome ontwaakte.

Als we verder naar het noorden gaan, dan vinden we daar ook zo'n versplinterd volk. Overal langs de poolcirkel vinden we daar Eskimo- en Kirgizeenstammen en het valt ons op, dat ze als ras praktisch allen gelijke kenmerken hebben. Het is erg moeilijk een onderscheid te maken tussen een Kalmuk, die ergens in Canada is gevonden en een of andere Lap of Eskimo van b.v. Noorwegen of uit het Russische of Siberische land. De ras-kenmerken en zelfs de primitieve levensgewoonten in de perioden vóór het doordringen van blankere beschaving waren dus ongeveer gelijk. Zelfs de wijze van goden aanbidden met hun sjamanen - hun voorspellers - was ongeveer gelijk. Moeten we nu maar aannemen, dat dit toeval is? Of zijn die stammen daar in het noorden ook eens een eenheid geweest? Wanneer de ijskorst verder zal dooien en de hoogvlakte van Groenland met haar ravijnen onderzocht kan worden, zal blijken dat zich ook daar overblijfselen bevinden van steden. Steden, die u misschien somber vindt, omdat blijkt dat er praktisch geen rekening gehouden werd met het daglicht en deze steden eerder een kunstmatige grotten- en holenwereld vormen, evenwel opgetrokken boven de aarde en niet daaronder. Ook in het noorden leefde eens een zeer machtig volk en dat volk was zo groot, dat het dit volk is in de eerste plaats, dat voor het doordringen van de mens op alle continenten mede verantwoordelijkheid draagt. De Indianen, de roodhuiden dus, van Noord-Amerika zijn afstammelingen van juist dit volk vermengd met andere rassen. Het rijk strekte zich uit tot aan de huidige Hebriden, omvatte IJsland en een groot deel van het huidige Scandinavië maar ook praktisch de hele omgeving van Hudson Bay, waarbij een lijn getrokken kan worden tot de noordpunt van Alaska. Zo groot. Het was een volk van jagers, een volk, dat de maan aanbad en het vuur. Toen Atlantis op zijn hoogtepunt kwam, was ook dit volk van plan om naar de macht te grijpen. Ook dit volk riep gees-

ten en demonen op. Ook dit volk probeerde anders te zijn dan waarvoor de natuur het had bestemd. Het gevolg was dat bij de plotselinge koudegolf die ontstond, dit volk niet in staat was zich te redden. Waren ze georganiseerd geweest en niet tegen elkaar verdeeld, hadden ze in de eerste plaats aan menselijke plichten gedacht, dan hadden ze waarschijnlijk ondanks dat alles het grootste en het machtigste volk van het noorden kunnen blijven. Zij gaven dat prijs, omdat zij meenden dat het gewichtig was het dichtst bij de troon te staan, omdat ze dachten dat het belangrijk was er naar te streven de grootste kudden te bezitten en de sterkste steden. En zo waren ze in strijd gewikkeld met elkaar op het ogenblik dat de elementen met grote snelheid de temperatuur deden dalen, de wateren deden opstuwen en alles wat er nog was aan begroeiing deden versterven. Wat is overgebleven van deze legers was losgeslagen. Het waren zwervende roversbenden, die langzaam maar zeker een nieuw en vredig bestaan begonnen te zoeken. Hieruit zijn toen de trekkende Lappen en vele Eskimo-stammen en enkele Mongoolse-stammen als de Kirgiezen mede ontstaan. Maar het rijk was verdwenen; een deel van de wereld, dat eens glorie en grootheid kende was praktisch uitgeblust.

Ja, er gaat veel teloor op de wereld. Denk eens aan Mexico, het land van het goud, het land van Montezuma. Treurig overblijfsel van grote rijken in het zuiden, die nog eenvoud kenden. En ook hier zien we weer hetzelfde, machtsdrift en een poging tot erfelijk - zonder verdienste dus - verkrijgen van gezag en macht en grootheid moeten een volk ten onder voeren. Deze volkeren zijn voor een groot gedeelte opgetrokken van uit het zuiden. Zelfs in Patagonië zijn ze geweest. De Vuurlanders van heden zijn restanten van de slavenbevolking, die eens ontvluchtte. Langzaam hebben ze zich naar het noorden toe gewerkt. Ze hebben gewoond op de vlakten van Argentinië, zij zijn langzaam maar zeker doorgedrongen, langs de hoge bergruggen, tot ver in het huidige Brazilië en vandaar zelfs langs de noordkant van de stroomgebieden van de Amazone naar het noorden. En steeds hebben ze eenvoudige steden gebouwd, steden van hout, steden, die verdedigd werden in de eerste plaats tegen wilde dieren. In die tijd was een mensenleven heilig en de beste offers, die je aan God kon brengen waren: vruchten, bloemen, gezang en vrolijkheid. Er is een tijd geweest dat een lied, op de neusfluit gespeeld, belangrijker was dan het doden van een mens. Maar ook daar werden mensen zich van hun macht bewust, zochten mensen zich te verheffen boven hun medemensen. Zij zochten naar kennis van de magie. Niet de witte magie maar de zwarte - het duistere, het demonische, het gif - waarmee je je vijanden kunt overwinnen. Ze begonnen duistere goden te aanbidden. En degenen, die zich van deze praktijken wilden onthouden, trokken sneller voort en lieten die machtsstrijd achter zich - tot ze werden ingehaald. "Eldorado", het goudland van de Spanjaarden, de prachtige wereld met haar eilandenstad omgeven door een meer, is het laatste restant daarvan. Het restant van mensen die eens goed wilden, maar die zich zozeer aan magie, demonen en goden hadden overgeleverd, dat ze niet in staat waren zich te verzetten tegen wat ongebruikelijk scheen, dat ze geen besluit meer konden nemen. In een ware bloednacht konden zij weliswaar hun tegenstanders decimeren, maar zij bezegelden gelijktijdig hun eigen ondergang. Wederom een deel van de wereld, dat verloren is gegaan. Wie kan vandaag nog de geheimzinnige knopenstrengen lezen, die eens gebruikt werden niet alleen om getallen uit te drukken - zoals men vermoedt - maar ook om als een soort rozenkrans bepaalde esoterische waarheden te reciteren? Wat weet men nu daarvan?

Zien wij naar Italië: Daar boven Rome heeft een stam geleefd, die buitengewoon wijs was, die een god van licht aanbad, gebruiken kende, die in het christendom schijnen te zijn herleefd. Een volk, dat in zijn rijke mozaïken de vis- en diermotieven met buitengewone helderheid wist uit te drukken. De Etrusken, waarvan u - als ik me niet vergis - kort gele-

den een reeks van kunstproducten heeft kunnen bewonderen hier ter stede. Een geheimzinnig volk, dat te gronde is gegaan. En waarom? Het was een vrij volk, een volk van landbouwers, een volk van kunstenaars, niet zeer oorlogszuchtig maar zeer bekwaam. Ze hadden de beste pottenbakkers en haast alle potten van Rome kwamen daar in het begin vandaan. Onder hen waren goede steenhouwers en houtsnijders. Het was een groot volk, maar de Etrusken hadden één fout: zij wilden hun vrijheid boven alles! Zij wensten niet de gelijkwaardigheid - laat staan de meerwaardigheid - van een ander te erkennen. In plaats van te buigen als het riet met de wind voor het geweld van Rome hebben ze zich verzet. En wat Rome niet heeft kunnen absorberen in zijn legioenen, heeft Rome uitgeroeid. Ofschoon diezelfde Romeinen uittrokken met hun senaat naar de tempel daar om de oude wetten, die van de Etrusken en niet van de Romeinen alleen waren, te bevestigen. De geheime wetboeken maakten naast de eeuwige vlam nog een tijdlang deel uit van de wacht van de Sabijnse maagden.

Er zijn veel werelden teloor gegaan, vrienden. Geheimzinnige eilandrijken zijn opgestuwd uit en verdwenen in de oceaan. Er zijn bruggen geweest van vasteland tot vasteland. Grote steden hebben overal gebloeid en wie zal nog zeggen hoe ze eens waren? De tijd, dat de Kelten als een wereldmacht rondtrokken en praktisch het gehele gebied van de Middellandse Zee omtrokken, ja, hun invloed deden gelden tot ver in Rusland, Hongarije en Joegoslavië, de tijd, dat ze in Frankrijk geheimzinnige steenringen legden en grootse tempels bouwden, is voorbij. Oude volkeren, waarvan in de overlevering nog slechts een schim is terug te vinden, zijn heengegaan en met die volkeren is een wereld heengegaan. Een wereld, die al valt het u misschien moeilijk om dat te geloven - vaak even waardevol en vaak even beschaafd was als de uwe. Een wereld, die vaak even gevorderd was in geestelijk, in technisch, in kunstzinnig opzicht als uw wereld. En al die werelden zijn verdwenen, omdat zij het raadsel van het leven niet hebben begrepen.

Het raadsel van de verloren werelden is in feite het raadsel van de niet begrepen wetten. En die wetten zijn toch eigenlijk zo eenvoudig! Een mens heeft nooit het recht een ander mens te dwingen; heeft nooit het recht een ander mens te doden, tenzij in wettige zelfverdediging; een mens heeft niet het recht over medemensen te heersen, tenzij deze zelve die heerschappij wensen als een bescherming. De mens bezit geen eeuwigdurende of erfelijke rechten op enigerlei goed; alles behoort aan God. Een mens kan alle krachten der eeuwigheid oproepen en gebruiken, maar zo hij ze richt tegen de mensheid zal dit zijn eigen ondergang daardoor tekenen. Zo eenvoudig zijn die regels. Maar de mens heeft die raadselen niet kunnen ontsluiëren of niet willen ontsluiëren, zodat hij in het heden wéér diezelfde wetten tracht te ontkennen.

De mens meende, dat hij om gróót te zijn machtig moest zijn; hij meende, dat niet vernieuwing maar stabilisatie van het bestaande het enige doel van het leven was; hij meende, dat bezit en macht werkelijkheden zijn en realiseerde zich niet hoe groot de waan daarvan is. Ook uw beschaving zal misschien eens deel uitmaken van het raadsel van de verloren werelden, al lijkt u dat thans onmogelijk. Die oude volkeren hebben ook gedacht, dat hun rijk nooit te gronde zou kunnen gaan, dat hun cultuur en hun bestaan zouden blijven voortbestaan.

Zolang de mensheid en de geest die in de mens incarneert zich niet bewust is van de grote taak van de mens: vrij te zijn, vrijelijk God te dienen, zonder begeerte naar macht, zonder begeerte naar bezit, zolang zullen er nog meer verloren werelden komen. Maar heeft de mens eenmaal dit begrip verworven, heeft hij eenmaal zichzelf zover gebracht, dat hij beseft dat de waarde van de mens in hemzelf wordt bepaald en nooit afhankelijk is van een positie of van bezit, dan breekt er een 1000-jarig rijk aan. Dan ontstaan er geen "verloren werelden" meer, omdat wat dan leeft in de mens eeuwig is.

En je zou haast zeggen: Geen gerecht is volledig smakelijk zonder een snuffje zout en enige specerijen. Laat ik dan aan mijn betoog nog deze specerij toevoegen: Ofschoon u het zich niet realiseert, is een wereld, die voor u in het recent verleden ligt, teloor gegaan - de wereld, die bestond in de 19e eeuw. De wereld van hoofse mensen, van "tijd-in-overvloed", van gezapige zekerheid. Die wereld is ook teloor gegaan - ook een verloren wereld. Ofschoon u er alles van weet, kunt u haar niet herbeleven. De ouderen herinneren zich er soms nog een flard van, maar de mensheid is verdergegaan. Evenzo is de tijd van de hopeloze suffrage - van 1905 tot 1915 - praktisch verloren gegaan, nietwaar. Al deze dingen, die vlak bij liggen, gingen teloor. Daarvoor in de plaats werd iets anders opgebouwd: een wereld, die een materiële perfectie bijna benadert en aan welke het alleen nog maar noodzakelijk is de juiste geestelijke inhoud te verschaffen om haar te maken tot een 1000-jarig rijk. Ik denk dat deze, uw wereld, geen "verloren wereld" zal worden. Tot nog toe heeft de mens steeds de verkeerde keuze gedaan. De keuze van de massa en niet de keuze van de eigen-verantwoordelijkheid en een zelfstandig leven. Maar juist in de massa-binding van deze dagen, vrienden, meen ik het zelfstandig denken op te merken, dat de garantie geeft - volgens mij althans - dat er geen nieuw Atlantis, geen nieuw Lemurië meer zal zijn. Geen wereld, die teloor gaat in onbewustzijn maar een wereld, waarin de mens eindelijk het raadsel ontsluit en het menselijk begrip maakt tot een instrument van geestelijke bewustwording, voorwaarts gaand naar een nieuw bestaan, dat beter is. En misschien zullen eens ongetelde geslachten verder de kinderen vertellen over het verloren Europa of het verloren Amerika, maar dan zeker niet met de dreiging, de achtergrond van magie en wijsheid, die ons nu blijven uit Atlantis, maar met de bewondering, die nu menigeen onbewust heeft voor degeen, die het eerst een wiel uitvond; met de gelukkige geloofsgedachte van de eerste openbaring van de eerste mens, die vandaag den dag de godsdienst beheerst.

Misschien zal uw wereld teloor gaan in haar huidige vorm, maar ze zal nooit een raadsel zijn, als de mensheid tenminste de mensheid niet in de steek laat! En anders, vrienden, zullen er legenden ontstaan over die grauwe aardkloot met zijn vreemde steden en zijn half verwrongen structuren, die na een vernietigende oorlog en een verpestende radio-activiteit de reiziger uit de ruimte alleen nog maar het raadsel opgeeft: "Welk ras kon zó groot en gelijktijdig zó dwaas zijn?"

En daarmee heb ik dan mijn inleiding beëindigd, waarin ik heel wat heb aangestipt, dat u aanleiding kan geven tot vragen, verweren en dergelijke. Maar dat is nu aan u. Laten we eerst pauzeren, dan kunt u erover denken hoe u de vragen zo kort en zo scherp mogelijk kunt inkleden en hoe u mij geestelijk - ik ben ten slotte een geest - in mijn hemd kunt zetten! Als het u lukt, zal ik u nog complimenteren ook!

:--: